

ความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี
ของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

Understanding of Promotion in the Aging Dead Allowance Management of
Department of Bangkoknoi District, Bangkok Metropolitan Administration

ยุวดี รัชย์ศรี¹ ปกรณ์ ปรียากร² ทิพนาด ชารีรักษ์³

Yuwadee Rayubsri, Pakorn Priyakorn, Tippanad Chareerak

Article History

Received: March 5, 2021

Revised: March 30, 2021

Accepted: April 3, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มาติดต่อราชการสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร อายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 367 คน สำหรับการกำหนดกลุ่มตัวอย่างมาจากสูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ เป็นสูตรที่ยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ที่ระดับ 0.05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มาติดต่อราชการสำนักงานเขตบางกอกน้อยส่วนใหญ่เป็น เพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท พักอาศัยอยู่กับครอบครัว ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุทางสมาชิกในชุมชน ระดับความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.53$, S.D. = .204) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 0.55$, S.D. = .280) รองลงมาด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 0.53$, S.D. = .205) ด้านการตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน ($\bar{X} = 0.52$, S.D. = .323) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านกรยื่นคำขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 0.51$, S.D. = .259)

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ, การสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุ, ผู้สูงอายุ

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Master of Public Administration, Kasem Bundit University E-Mail: eing.phanida@gmail.com *Corresponding author

² ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Director of Master of Public Administration, Kasem Bundit University

³ อาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Lecturer, Kasem Bundit University

Abstract

The objective of this research paper focuses on levels of understanding in promotion the aging dead allowance management of department of Bangkoknoi District, Bangkok Metropolitan Administration. The data have been collected from 367 people, over 20 years old, who contacted the department. Those have been selected by Taro Yamane method at 0.05. The collected data have been analysed and interpreted in frequency, percentage, mean, and Standard Deviation. The research result reveals that most of them are males, age between 51-60 years, high educated, general employees, monthly earned during 10,001 – 15,000 baht, stay with their family, received the information channels from community membership. On the levels of their understanding, it stated that the middle levels, in overall, have been found in ($\bar{X}$ = 0.53, S.D. = .204), When considered in aspect it is, documents attached ($\bar{X}$ = 0.55, S.D. = .280), qualifications of aging dead. ($\bar{X}$ = 0.53, S.D. = .205), check and permission payment ($\bar{X}$ = 0.52, S.D. = .323) and received money for funeral management. ($\bar{X}$ = 0.51, S.D. = .259) respectively.

Keywords: understanding, aging dead allowance promotion, aging persons

บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ใน พ.ศ. 2564 หมายถึง สังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด โดยคาดการณ์ว่าใน พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (ศิริลักษณ์ มีมาก และคณะ, 2562) ปี พ.ศ. 2560 มีผู้สูงอายุที่ได้รับสิทธิตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 3,843,585 คน และผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนยากจนตามเกณฑ์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จำนวน 37,060 คน รวมทั้งอัตราการตายของผู้สูงอายุที่มีจำนวนลดลงเป็น ร้อยละ 2.23 ต่อปี (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) การเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11(12)ได้กำหนดสิทธิของผู้สูงอายุในการได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2547 โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ออกประกาศกระทรวงฯ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการสงเคราะห์ ในการจัดการศพตามประเพณี

เป็นระเบียบปฏิบัติในการสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ที่ได้รับสิทธิต้องมีฐานะยากจนไม่มีญาติ หรือมีญาติแต่ไม่สามารถจัดการศพได้ ในปี พ.ศ. 2552 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีนโยบายจ่ายค่าจัดการศพให้แก่ผู้สูงอายุทุกคน เพื่อเป็นสวัสดิการและได้ออกประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี พ.ศ.2552 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีไว้ว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย ผู้สูงอายุทุกคนที่ถึงแก่กรรม จึงได้รับสิทธิตามประกาศฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ 7 สิงหาคม 2552 เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ มีมติเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2553 มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศึกษา ปรับปรุงแนวทางการจ่ายเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ เพื่ออำนวยความสะดวก โดยการเพิ่มที่ว่าการอำเภอและสำนักงานเขต สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยรับคำร้องและจ่ายค่าจัดการศพผู้สูงอายุ นอกเหนือจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดและศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หลังจากการแก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ

มนุษย์ ปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2553 ที่ให้ช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกคนที่เสียชีวิต จึงทำให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประสบปัญหาเรื่องงบประมาณในการช่วยเหลือให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตทุกคน ส่งผลให้ทำให้มียอดค้างจ่ายจำนวนมาก ในปี 2557 สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุได้ประสบปัญหาและอุปสรรคของการสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีที่มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อผู้มายื่นขอสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี จึงได้แก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี พ.ศ. 2557 ที่ให้ช่วยเหลือค่าจัดการศพผู้สูงอายุทุกคนมาเพื่อให้เฉพาะผู้สูงอายุที่ยากจนใช้เป็นระเบียบปฏิบัติ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563)

ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2563 กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ได้แก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี โดยประกาศดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 เล่ม 137 ตอนพิเศษ 117 ง มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2563 (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563) ซึ่งมีความแตกต่างจากประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครองการส่งเสริม และการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี พ.ศ. 2557 อยู่หลายประการ

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากร สังกัดฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางกอกน้อย มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินนโยบายโครงการการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี เป็นผู้รับเรื่อง ตรวจสอบคุณสมบัติ และเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ยื่นคำขอ ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงสนใจ ทาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่เขตบางกอกน้อย เกี่ยวกับการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีมีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

1. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์ การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของประชาชนในพื้นที่เขตบางกอกน้อย
2. การสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี หมายถึง การช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดการศพผู้สูงอายุ รายละเอียดสามพันบาท เฉพาะผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปี ขึ้นไป รายได้และทรัพย์สินรวมกันตลอดทั้งปี ไม่เกิน 100,000 บาท หรือผู้สูงอายุที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
3. ผู้ยื่นคำขอรับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการงานศพผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีซึ่งได้แก่ บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้องของผู้สูงอายุที่เสียชีวิต รวมทั้งมูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิด โบสถ์
4. ผู้ให้คำรับรองรับผิดชอบในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี หมายถึง ผู้อำนวยการเขต หรือประธานชุมชน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ ผู้ปกครองสถานดูแล ผู้อำนวยการสถานคุ้มครอง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาประเมินความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน 1.ด้านการยื่นคำขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 2.ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 3.ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 4. ด้านการตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มติดต่อนานการทั้ง 10 ฝ่าย ของสำนักงานเขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร อายุ 20 ปีขึ้นไปช่วง เดือนกันยายน 2563 จำนวน 367 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่เขต
บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาของการวิจัย เริ่มตั้งแต่ เดือน
มิถุนายน 2563 ถึง เดือน ตุลาคม 2563

แนวคิดและทฤษฎี

Bertrand Russell (1926 อ้างถึงใน นวรัตน์ พัฒโน
ทัย, 2555: 6) ได้ให้ความหมายของความรู้ คือ อาจกำหนดไว้ให้
เชื่อสิ่งที่อยู่ในข้อตกลงกับข้อเท็จจริง แต่ปัญหา คือ การที่ไม่มีใครรู้
ในสิ่งที่เชื่อ คือ ไม่มีผู้ใดรู้สิ่งที่เป็ความจริงและไม่มีผู้ใดรู้ในสิ่งที่จัดเรียง
ไว้ตามข้อตกลง

ธนพล สมักรการ (2550: 24) ได้ให้ความหมายของ
ความรู้ คือ ความจำในสิ่งที่มีประสบการณ์มาก่อน เป็นข้อเท็จจริง
กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้รับการศึกษา ค้นคว้า
สังเกต รวบรวมเป็นความจำเก็บไว้ และแสดงออกมาโดยการจำได้
ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้

ความเข้าใจ คือ กระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถครุ่นคิดถึงสิ่งนั้น และสามารถ
ใช้มันโน้ทนส์ (concept) เพื่อจัดกับกับสิ่งนั้นได้อย่างเพียงพอ สิ่งที่
กล่าวถึงนี้อาจจะมีลักษณะเป็นนามธรรม หรือเป็นสิ่งที่ทางกายภาพ
ก็ได้ เช่น บุคคล สถานการณ์และสาร (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี,
[ออนไลน์]. 2563)

นัยนา ไชยสุระ (2562: 13) กล่าวว่า ความเข้าใจ (Com-
prehension) หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่อง
ราวต่าง ๆ ได้ทั้งภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม
แบ่งเป็น การแปลความความ การตีความ การขยายความ

Rosenberg and Hovland (1960: P.4 อ้างถึงใน
นวรัตน์ พัฒโนทัย, 2555: 6) อธิบายความหมายของการเข้าใจ
ไว้ว่า ความรับรู้ ความนึกคิด และความเชื่อตามแนวคิดคติ ซึ่งสิ่ง
เหล่านี้สามารถแสดงออกมาได้โดยคำถามที่อยู่ในรูปการพิมพ์หรือ
คำพูด เช่น ถ้าผู้ที่สนใจ อยากรู้ว่าประชาชนมีความเข้าใจและมี
ทัศนคติต่อเรื่องใด ๆ ผู้นั้นสามารถสำรวจความคิดเห็นได้ โดยการ
สัมภาษณ์หรือกรอกแบบสอบถามได้ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

สิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิ

ได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้าน
การแพทย์และสาธารณสุข 2. ด้านการศึกษา การศาสนาและข้อมูล
ข่าวสาร 3. ด้านการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม 4. ด้าน
การพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่ม
ในลักษณะเครือข่าย/ชุมชน 5. ด้านการอำนวยความสะดวกและ
ความปลอดภัยในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการสาธารณะ
อื่น 6. ด้านการลดหย่อนค่าโดยสาร และการอำนวยความสะดวก
ในการเดินทาง 7. ด้านการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ 8. ด้าน
การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม หรือ
ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง ช่วย
เหลือเป็นเงินได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม 9.การให้คำแนะนำ
ปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี และในทางการแก้ไข
ปัญหาคอรัว 10.กรณีผู้สูงอายุที่เดือดร้อนจะ ได้รับการช่วย
เหลือตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ เรื่อง การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วย
เหลือผู้สูงอายุ ที่ประสบความเดือดร้อน 11.ด้านการช่วยเหลือ
เงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ซึ่งมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ 12.การ
สงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ผู้สูงอายุที่เสียชีวิตต้อง
มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์13. การอื่นที่คณะกรรมการประกาศ
กำหนด ได้แก่ การจัดบริการสถานที่ท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม
กีฬาและนันทนาการ การจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกด้าน
พิพิธภัณฑ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และการจัด
กิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ตามที่คณะกรรมการ
ผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนดผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการี ซึ่ง
เป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ผู้นั้นมีสิทธิได้รับ
การลดหย่อนภาษี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
กำหนดในประมวลรัษฎากร 14.ด้านกองทุนผู้สูงอายุ(ผู้มีสิทธิผู้
สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546, [ออนไลน์]. 2563)

กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง

1. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ เรื่อง การสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพ
ตามประเพณี

2.พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มาตรา 11
(12) เรื่องการสงเคราะห์ในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี

3.ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดหน่วยงานผู้มีอำนาจ
หน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม

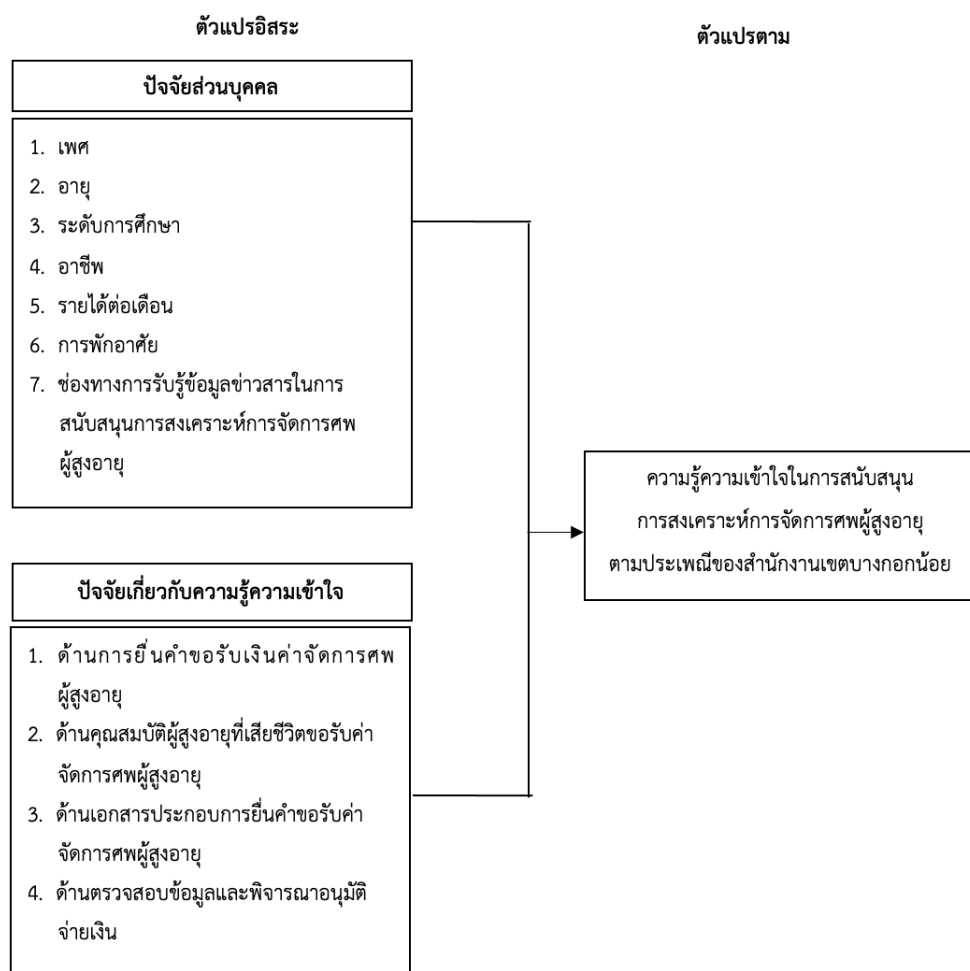
และการสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2553

ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตบางกอกน้อย

สำนักงานเขตบางกอกน้อย เป็น 1 ใน 50 เขต ของ กรุงเทพมหานคร ถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งธนบุรี แบ่งการบริหารราชการ เป็น 10 ฝ่าย ซึ่งเหมือนกันทุกเขตทั้ง 50 เขต ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1.ฝ่ายปกครอง 2.ฝ่ายทะเบียน 3.ฝ่ายโยธา 4.ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล 5.ฝ่ายรายได้ 6.ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ 7.ฝ่ายการศึกษา 8.ฝ่ายการคลัง 9.ฝ่ายเทศกิจ และ 10.ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมในแต่ละวันมีประชาชนมาติดต่อราชการฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 10 ฝ่าย โดยเฉลี่ยประมาณ เดือนละ 4,361 คน (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, [ออนไลน์]. 2563)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คู่มือการดำเนินโครงการการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี ประจำปีงบประมาณ 2563 (ฉบับปรับปรุง) ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง การสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ผู้วิจัยสามารถสรุปนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการยื่นคำขอรับเงินค่า จัดการศพผู้สูงอายุ 2.ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 3.ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ และ 4.ด้านตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน ดังนี้ (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563)

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยประเภทงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มาติดต่อราชการสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร อายุ 20 ปีขึ้นไป สำนักงานเขตบางกอกน้อยมีประชากรมาติดต่อราชการในแต่ละเดือน เฉลี่ยเดือนละ จำนวน 4,361 คน (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, [ออนไลน์]. 2563) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของTaro Yamana เป็นสูตรที่ยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ที่ระดับ 0.05 โดยใช้สูตรในการคำนวณ (วัลลภฯ สุขสวัสดิ์, 2561: 72) จำนวน 367 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากโครงสร้างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษา 4.อาชีพ 5.รายได้ต่อเดือน 6. การพักอาศัย และ 7.ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี รวมจำนวน 7 ข้อ โดยเป็นคำถามแบบปลายปิด ให้เลือกคำตอบในช่องที่กำหนด
2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการยื่นขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 2. ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 3. ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 4. ด้านการตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน มีคำถามทั้งหมด 20 ข้อ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous Questions) คือ ทราบ และไม่ทราบ ให้เลือกเพียงคำตอบเดียว

โดยข้อที่ต้องการคำตอบว่า “ทราบ” จำนวน 20 ข้อ และในการอภิปรายผลการวิจัยได้ใช้มาตราการวัดข้อมูลแบบมาตราส่วน (Likert Scale) โดยวิธีการได้มาของเกณฑ์วัดระดับความรู้ความเข้าใจออกเป็น 5 ระดับ โดยอาศัยสูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น (วนิดา ล้อพสุภัญญภาพ, 2558: 38)

3.เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและเสนอแนะ โดยสร้างลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 10 ฝ่าย เพื่อขอดำเนินการแจกแบบสอบถามประชาชนที่มาติดต่อราชการ อายุ ตั้งแต่ 20 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในพื้นที่เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 367 คน (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, [ออนไลน์]. 2563) และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และลงรหัสข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์มีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
2. บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
4. ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย 1.เพศ 2.อายุ 3. ระดับการศึกษา 4.อาชีพ 5.รายได้ต่อเดือน 6.การพักอาศัย และ 7.ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้านได้แก่ 1.ด้านการยื่นขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 2.ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 3.ด้านเอกสารประกอบการยื่น

ค่าขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ 4.ด้านการตรวจสอบข้อมูล และพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุ ตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่รวบรวม ได้มาดำเนินการตรวจสอบข้อมูลความสมบูรณ์ของการตอบ แบบสอบถามจากนั้นนำแบบสอบถามมาลงรหัส (Coding) แล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาบันทึกโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการ สนับสนุนการสงเคราะห์ค่าจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี ของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยภาพรวม และทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ได้แก้ไข ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง การสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี โดยประกาศดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 เล่ม 137 ตอนพิเศษ 117 ง เรียร้อยแล้ว มีผล บังคับใช้เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้อง กับสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิที่คลาดเคลื่อนไป เนื่องจากเงื่อนไขแต่ละครั้งในการ จ่ายต่างกัน ตามปีที่ประกาศ ทำให้ประชาชนเขตบางกอกน้อย มี ระดับความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ การสนับสนุนการสงเคราะห์ ในการจัดการศพตามประเพณี บางประเด็นยังมีระดับความรู้ ความเข้าใจน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ รุ่งไธญ (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้สูงอายุ ที่มีต่อสิทธิผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ในการ มีส่วนร่วมกิจกรรม ณ สวนสาธารณะของ กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ต่อสิทธิผู้สูงอายุนั้น พบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้ระดับปานกลาง มีความรู้ด้านการ

ได้รับ การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี เพียงร้อยละ 23.90 และ ยังพบประเด็นที่น่าสนใจที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่คลาดเคลื่อนได้แก่ การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี เนื่องจากเงื่อนไขแต่ละครั้งในการ จ่ายต่างกันไป ตามปีที่ประกาศ เช่นปี พ.ศ. 2547 จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตที่มีฐานะยากจน ปี พ.ศ. 2552 จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตทุกคน ปี พ.ศ. 2557 จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิต มีฐานะยากจนและอยู่ในครัวเรือนที่ยากจนตามเกณฑ์ จปฐ. ต้อง มีหนังสือรับรองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น สิทธิผู้สูงอายุใด ๆ ที่ มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา ไชยสุระ (2562) ได้วิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุชุมชน เกาะกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร” ผลการ วิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุโดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแยก วิเคราะห์เป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. ด้านการยื่นคำขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุพบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเขตบางกอกน้อย โดยรวมมี ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.51$) มีประเด็น ที่ประชาชน เขตบางกอกน้อยมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก มี 3 ประเด็น ได้แก่ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบจัดการงานศพต้องยื่น คำขอ ในท้องที่ที่ผู้สูงอายุมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือภูมิลำเนา ที่ถึงแก่ความตาย รองลงมา ประเด็น ผู้สูงอายุที่เสียชีวิตอยู่ใน พื้นที่กรุงเทพมหานครยื่นคำขอรับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการงาน ศพผู้สูงอายุได้ที่สำนักงานเขต และประเด็น ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ รับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบ ในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา สามเณร ภรรยา บุตร ญาติพี่น้องของผู้สูงอายุที่เสียชีวิต และประเด็น ประชาชนเขตบางกอกน้อยมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือการ จัดการศพตามประเพณี โดยมูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิด โบสถ์ ต้อง แบนหนังสือแสดงการจดทะเบียนหรืออนุญาตให้สร้าง จัดตั้ง หรือ ดำเนินงาน มูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิด โบสถ์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กรมกิจการผู้สูงอายุได้แก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องสนับสนุนการสงเคราะห์ในการ จัดการศพตามประเพณี โดยประกาศดังกล่าวได้ประกาศในราช

กิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ วันที่ 20 พฤษภาคม 2563 เปลี่ยนแปลงระยะเวลาในการยื่นคำขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุจากเดิมผู้ยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีต้องยื่นคำขอภายในกำหนด 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ออกใบมรณบัตร มาเป็นต้องยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ออกใบมรณบัตรและเพิ่มผู้ยื่นคำขอรับเงินสงเคราะห์ ค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ให้รวมทั้งมูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิด โบสถ์

2. ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพ ผู้สูงอายุ พบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเขตบางกอกน้อย โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.53$) มีประเด็นที่ประชาชนเขต บางกอกน้อย มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็น ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและประเด็น ผู้สูงอายุมีสัญชาติไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นความรู้พื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปรับรู้ว่ามีสิทธิในการรับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไปและมีสัญชาติไทย และประเด็น ผู้สูงอายุที่อยู่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์ สถานดูแล สถานคุ้มครอง หรือสถานใด ๆ ของรัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้รับรอง (ตามแบบ ศผส.01 และ ศผส. 02) มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับ สุนทร มณีรัตนาคักดี (2560) วิจัยเรื่อง “การนำนโยบายโครงการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีมาปฏิบัติ กรณีศึกษา: สำนักงานเขตบางกอกน้อย” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิในการรับเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพผู้สูงอายุ เช่นไม่ทราบว่ามียกเว้นนโยบายดังกล่าว หรือทราบแต่มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับนโยบาย โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ตามคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาครัวเรือนยากจนของผู้สูงอายุที่เสียชีวิต มีความคลุมเครือนำไปปฏิบัติได้ยาก ผู้ปฏิบัติต้องใช้ดุลพินิจ จนอาจเกิดความผิดพลาดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจาก กรมกิจการผู้สูงอายุได้แก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง สนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ข้อ 5 การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ผู้สูงอายุที่ตายต้องเข้าหลักเกณฑ์

ดังต่อไปนี้ (1) อายุเกินหกสิบปีขึ้นไป (2) สัญชาติไทย (3) ผู้สูงอายุที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เว้นแต่ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่ยังไม่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือยังไม่ได้ลงทะเบียนให้ผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอ หรือหรือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือนายกเทศมนตรี หรือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกเมืองพัทยา หรือ ประธานชุมชนเป็น ผู้ออกหนังสือรับรอง ตามแบบที่อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุกำหนดการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ตามประกาศนี้ให้รวมถึงผู้สูงอายุซึ่งอยู่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์ สถานดูแล สถานคุ้มครอง หรือสถานใด ๆ ของรัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจัดการศพตามประเพณีโดย มูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิดโบสถ์ ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้รับรอง (ตามแบบ ศผส.01 และ ศผส.02) ซึ่งตามระเบียบเดิม ผู้สูงอายุต้องอยู่ในครอบครัวที่ยากจนตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชนซึ่งผู้สูงอายุยากจนและไม่ได้รับการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชนให้นายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชน หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขต หรือนายอำเภอ หรือนายกเมืองพัทยา เป็นผู้ออกหนังสือรับรอง จึงอาจทำให้ประชาชน เขตบางกอกน้อยบางส่วนยังไม่ทราบเกี่ยวกับประกาศที่เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ใหม่บางข้อ

3. ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ พบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเขตบางกอกน้อย โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.55$) โดยประเด็นที่ประชาชนเขตบางกอกน้อย รู้และความเข้าใจมากที่สุดคือ ประเด็นเอกสารประกอบการยื่นคำขอเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุได้แก่ ใบมรณบัตรของผู้สูงอายุฉบับจริง อยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็น ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่ยังไม่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือยังไม่ได้ลงทะเบียน ต้องให้ผู้อำนวยการเขต หรือ ประธานชุมชนเป็นผู้รับรองอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก กรมกิจการผู้สูงอายุได้แก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง สนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี ข้อ 7 ผู้ยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีต้องยื่นคำขอภายในกำหนดหกเดือนนับตั้งแต่วันที่ออกใบมรณบัตรพร้อม

เอกสารดังต่อไปนี้ (1)ใบมรณบัตรฉบับจริง (2)บัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้สูงอายุ หรือหนังสือรับรองตามแบบที่ อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุกำหนด (3)บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวของผู้นั้นคำขอ กรณีการจัดการศพตามประเพณีโดยมูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิด โบสถ์ ให้แนบหนังสือแสดงการจดทะเบียน หรืออนุญาตให้สร้าง จัดตั้ง หรือดำเนินงานมูลนิธิ สมาคม วัด มัสยิด โบสถ์ด้วย (4)สมุดบัญชี หรือเลขที่บัญชีธนาคารของผู้นั้นคำขอ เว้นแต่ประสงค์จะขอรับเงินสดให้ดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ (5)หนังสือรับรองเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศพตามประเพณี ซึ่งออกโดยบุคคลตามข้อ 5(3)หรือหัวหน้าหน่วยงานตามข้อ 5 วรรคสอง สำหรับกรณีผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ ทั้งนี้ ผู้นั้นคำขอและผู้รับรองต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกัน จึงอาจทำให้ประชาชนเขตบางกอกน้อยบางส่วนยังไม่ทราบเกี่ยวกับประกาศที่เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ใหม่บางข้อ

4. ด้านการตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน พบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเขตบางกอกน้อยโดยรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.52$) ประเด็น การสงเคราะห์ในการจัดการศพผู้สูงอายุ รายละเอียด การช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดการศพผู้สูงอายุ รายละเอียด 3,000 บาท อยู่ในระดับมากและประเด็น การพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจผู้อำนวยการเขต ส่วนจังหวัดอื่น เป็นอำนาจพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด อยู่ในระบับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กรมกิจการผู้สูงอายุได้แก้ไขประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง สนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี จึงอาจทำให้ประชาชนเขตบางกอกน้อยบางส่วนยังไม่ทราบเกี่ยวกับประกาศที่เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ใหม่บางข้อ

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนที่มาติดต่อราชการสำนักงานเขตบางกอกน้อยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท พักอาศัยอยู่กับครอบครัว ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุทางสมาชิกในชุมชน

2. ระดับความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.53$, S.D. = .204) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ดังนี้

2.1 ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 0.55$, S.D. = .280)

2.2 ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 0.53$, S.D. = .205)

2.3 ด้านการตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.52$, S.D. = .323)

2.4 ด้านการยื่นคำขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.51$, S.D. = .259)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการยื่นขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้ประชาชนเสียสิทธิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้สิทธิเกี่ยวกับการสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุ รวมถึงเข้าใจในหลักเกณฑ์ของโครงการสนับสนุนค่าจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

2. ด้านคุณสมบัติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตขอรับค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ภาครัฐควรมีระบบการตรวจสอบผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่ยังไม่มียบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หรือยังไม่ได้ลงทะเบียนเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติ

3. ด้านเอกสารประกอบการยื่นคำขอเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับเอกสารประกอบการยื่นขอรับเงินค่าจัดการศพ ว่าต้องใช้เอกสารอะไรบ้างและเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติต้องอำนวยความสะดวกและลดภาระแก่ประชาชนไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชนโดยไม่จำเป็น

4. ด้านการตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน การตรวจสอบข้อมูล ภาครัฐควรมีระบบการตรวจสอบในการตรวจสอบและพิจารณาคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่เสียชีวิตไม่มี

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อให้สวัสดิการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง เป็นการเพิ่มกลไกในการตรวจสอบคุณสมบัติให้มีความถูกต้อง และรัดกุมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำการวิจัยซ้ำ ในลักษณะนี้เพื่อเปรียบเทียบในพื้นที่ระหว่างหน่วยงาน รับเรื่องในจังหวัดอื่นและกรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของผู้รับบริการตามนโยบายโครงการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีของสำนักงานเขตบางกอกน้อย ในเชิงปริมาณเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบกับข้อมูลส่วนบุคคล และเพิ่มข้อมูลด้านอื่น ๆ ว่าส่งผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนการสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีหรือไม่หรือ เพื่อให้ได้ข้อมูลหลากหลาย

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. [อัดสำเนา]. (2563). *คู่มือการดำเนินโครงการการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี ประจำปีงบประมาณ 2563* (ฉบับปรับปรุง). (เพื่อให้หน่วยงานทุกภาคส่วนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน).
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. [อัดสำเนา]. (2563). *คู่มือการดำเนินโครงการการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี ประจำปีงบประมาณ 2563*. (เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการให้สามารถดำเนินโครงการได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้).
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. [อัดสำเนา]. (2556). *คู่มือการดำเนินงาน การสงเคราะห์การจัดการศพผู้สูงอายุ ตามประเพณี ตามประกาศกระทรวง พ.ม. ปี 2557*. (เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นระเบียบปฏิบัติ).
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. [ออนไลน์]. (2563). คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. เข้าถึงได้จาก : http://www.dop.go.th/download/laws/th1589966329-819_0.pdf. เข้าค้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2563.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. [ออนไลน์]. (2563). สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก : <http://www.dop.go.th/th/benefits/3/765>. เข้าค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2563.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. [ออนไลน์]. (2563). *คู่มือผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546*. เข้าถึงได้จาก: http://www.dop.go.th/download/knowledge/th1524457843-118_0.pdf. เข้าค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2563.
- ธนพล สมักรการ. (2550). *ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังเข้าร่วมโครงการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ : ศึกษากรณี ผู้เข้าอบรมพลังกายทิพย์เพื่อสุขภาพ กรมขนส่งทางทหารอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ*. ภาคนิพนธ์วิทยาสตรมหาบัณฑิต (สาขาพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นวรรตน์ พัฒนโนทัย. (2555). *ความรู้ความเข้าใจในความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลทางระบบคอมพิวเตอร์ : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นัยนา ไชยสุระ. (2562). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง *การสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี*. 2563. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553).
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546.

- ศิริลักษณ์ มีมาก และคณะ. (2562). *มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ 6 SUSTAINABLE 4 CHANGE (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สุนทร มณีรัตนศักดิ์. (2560). *การนำนโยบายโครงการสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีมาปฏิบัติ กรณีศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย*. รวมบทความวิจัย การศึกษาอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. (2563). *ภารกิจ อำนาจหน้าที่*. เข้าถึงได้จาก : <http://www.bangkok.go.th/bangkoknoi/page/sub/15012> เข้าค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2563.
- สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. (2563). *สถิติการให้บริการ*. เข้าถึงได้จาก: <http://www.bangkok.go.th/bangkoknoi/page/sub/15012> เข้าค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2563.
- วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2561). *การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วนิดา ล้อพสุภิญญาภ. (2558). *การประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะตัวเหลืองในทารกแรกเกิดของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- อุไรวรรณ รุ่งไธรัญ. (2559). “ทัศนคติของผู้สูงอายุเกี่ยวกับสิทธิตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ในการร่วมกิจกรรม ณ สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร”. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*. 8(1) : 122-136.
- Bertrend, Russell. (1926). “*Theory of Knowledge for The Encyclopedia Britannica*” *Theory*. 11,1 (Spring 1992) : pp 1-15.
- Rosenberg, R.J. and Hovland, C.I. (1960). *Attitude Organization and Change : An Analysis of Consistency Among Attitude Components*. Wesport: Greenwood Press.